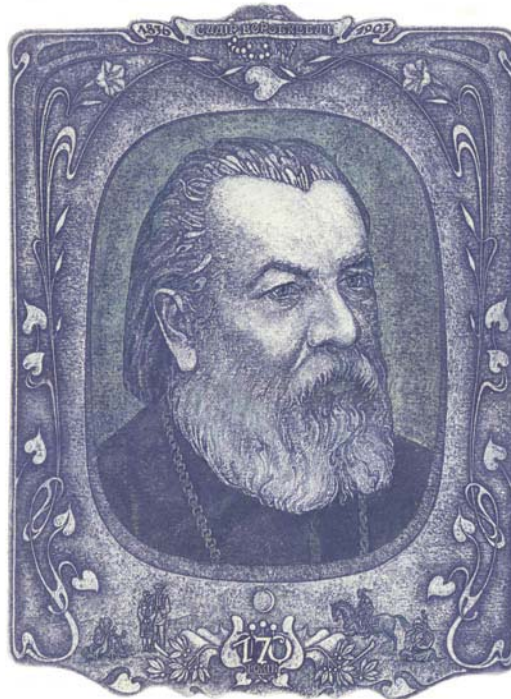

УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ
ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

УЧБОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР КУЛЬТУРИ БУКОВИНИ

ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
ІМЕНІ МИХАЙЛА ІВАСЮКА

БУКОВИНСЬКИЙ ЖАЙВОРОНОК

*(Методично-бібліографічні матеріали та методичні
рекомендації на допомогу культурно-освітнім закладам області
з нагоди 170-річчя від дня народження Сидора Воробкевича)*

Чернівці, 2006

ББК 83.3 (4 Укр. - 4 Чен.)
Б 90

Підготували:

Оксана Довгань, *провідний методист ЧОУНБ ім. М. Івасюка*

Олександра Гаврилюк, *зав. інформаційно-бібліографічним відділом ЧОУНБ ім. М. Івасюка*

Наталія Паламар, *методист кабінету дослідження та методики розвитку фольклору та етнографії УМЦКБ*

Катерина Фокіна, *методист I категорії з вокально-хорового жанру УМЦКБ*

Редактор:

Іванна Рудько

Комп'ютерний набір:

Олена Блошко

Відповідальна за випуск:

Марія Довгань

Б 90

БУКОВИНСЬКИЙ Жайворонок: Методично-бібліографічні матеріали та методичні рекомендації на допомогу культурно-освітнім закладам області з нагоди 170-річчя від дня народження Сидора Воробкевича. - Чернівці: ЧОУНБ ім. М.Івасюка, 2006.- 32 с.

У ЗАТІНКУ БУКОВИНСЬКОГО ЖАЙВОРОНКА

Ви, звичайно, вже здогадались, що в цьому заголовкові ми контамінували Франкову характеристику Сидора Воробкевича як «одного з перших жайворонків нової весни нашого народного відродження» і поетичний образ Максима Рильського з відомого його вірша (та збірки) під назвою «В затінку жайворонка»:

Ні кущика, ні деревця ніде,
 Все степ та степ, та курява, та спека...
 А в небі, незважаючи на спеку,
 Вилися жайворонки і співали
 Прозоро так, немов джерела чисті
 Холодної, пахучої води
 Там, угорі, безжурно дзюркотіли!
 І я сказав: - А що, як пообідать
 У затінку пташиних крил? -
 І ми
 Свою дорожню скатерть-самобранку
 У жайворонка тіні розіслали,
 І враз на нас вологий холодок
 Згори повіяв, і блаженний спокій
 Нас огорнув...

А контамінували ми обидва образи, аби наочніше мовити про те, що й сучасникам, і наступникам Сидора Воробкевича, а разом і Буковинського Соловія Юрія Федьковича за тяжкої духовної спеки, за всіляких життєвих негараздів було легше, бо вони перебували "у затінку" їхніх "пташиних крил".

З ім'ям Сидора Воробкевича (1836-1903) - письменника, композитора, громадського й освітянського діяча - пов'язана важлива сторінка в історії української культури. Він, що розгорнув свою діяльність з початком 60-х років XIX ст. був, поруч з Ю.Федьковичем, одним із перших, до того ж провідних заспівувачів тогочасного національно-культурного відродження на західноукраїнських землях, зокрема на Буковині.

Громадсько-культурна діяльність С.Воробкевича була різноплановою. Чимало зробив він як письменник - поет, прозаїк, драматург і публіцист, залишивши по собі порівняно велику, самобутню літературну спадщину. Найбільшу цінність у нього має, без сумніву, лірика. І.Франко вважав, що саме в ній буковинський поет є "вповні паном своєї сили, розсипає велике багатство життєвих спостережень, осяяних тихим блиском щирого, глибоко людського і народолюбного чуття", що "оця щирість чуття, близькість до народу і його життя та простота вислову - все то прикмети, що

запевнюють кращим поезіям Данила Млаки почесне місце в нашій письменстві". У поетичному доробку С.Воробкевича виявляємо і ряд художньо довершених епічних та ліро-епічних творів - балад, поем, віршованих оповідань історичного, соціально-побутового та морально-етичного змісту ("Скаменіла багачка", "Мурашка", "Гостинець з Боснії", "Гуцульська доля" та ін.).

Відомий С.Воробкевич також як автор низки різних за змістом, жанрово-стильовими ознаками прозових творів: оповідань на історичну тему ("Турецькі бранці", "Мість чорногорця"), про село ("Циганка", "Маковейка", "Хто винен?", "Гуцульська доля") та про буковинську шляхту, "напівінтелігенцію" ("Амбросій Остапкевич", "Панич Леонід"), циклу сміховинок (гуморесок) про Безглуздів, художніх нарисів ("Наш театр у повітовім містечку Н.", Мошул Николай Сучавський").

С.Воробкевич зробив певний вклад у розвиток українського театру та драматургії. Він написав більше 20 п'єс (мелодрам, оперет), кращі з яких ("Гнат Приблуда", "Пан мандатор", "Новий двірник", "Блудний син") не втратили свого змістово-естетичного значення і сьогодні.

Визначався С.Воробкевич також як один з найталановитіших українських композиторів ХІХ ст.

Він написав близько 500 вокальних творів (хорів, солоспівів, дуетів, квартетів) на власні тексти та слова інших українських (Т.Шевченка, М.Шашкевича, Ю.Федьковича, І.Франка), румунських (В.Александрі, Д.Петріно, В.Бумбака), німецьких (Е.Гайбеля, Й.В.Гете, Й.Кернера) авторів, створив музику до 26 своїх п'єс та 14 драм інших письменників ("Назара Стодолі" Т.Шевченка, "Ольги" А.Яблоновського, "Нового Дон-Кіхота" Г.Фредра), розвивав церковну музику.

Значної уваги надавав С.Воробкевич організації громадської та культурницької діяльності. Він був одним із засновників товариства "Руська бесіда" (певний час очолював його), організатором і головою "Руського літературно-драматичного товариства". Багато робив як педагог-музикознавець, викладаючи музику і спів у чернівецьких навчальних закладах, укладаючи пісенники, підручники з теорії музики для школи, даючи музичну освіту молоді. Під його керівництвом розпочали свою музичну діяльність такі відомі митці, як Е.Мандичевський, П.Бажанський, Ч.Порумбеску та ін.

СЦЕНАРІЙ

літературно-мистецького вечора, присвяченого 170-річчю від дня народження С.І. ВОРОБКЕВИЧА

(Звучить пісня на музику С. Воробкевича «Чом красна Буковина» у виконанні Державного заслуженого Буковинського ансамблю пісні і танцю Чернівецької філармонії)

ВЕДУЧА. Сидір Іванович Воробкевич - відомий діяч культури, який творив на Буковині в другій половині ХІХ ст. 40 років він активно

виступав як композитор, поет, прозаїк, драматург, тож залишив нам у спадок більше тисячі віршів, десятки оповідань і нарисів, декілька драм, комедій і оперет, підручники з співу і музики, сотні музичних композицій. Не всі його твори витримали випробування часом, але кращі з них не втратили ідейно-художнього значення і нині. Високо цінував творчість С. Воробкевича Юрій Федькович, йому належать слова:

1-й читець. Світи, батьку, світи світло,
 Бо я вже не вспію!
 Світи правду, світи віру,
 Любов і надію
 По тій нашій Буковині -
 Най люди побачать!

ВЕДУЧА. На видатний талант Сидора Воробкевича особливу увагу звернув Великий Каменяр - Іван Франко. Навіть видав його збірку «Над Прутом» у 1901 році зі своєю передмовою. Іван Франко помітив у кращих віршах Воробкевича «щирість, чуття, близькість до народу і його життя та простоту вислову», визнав його як «одного з перших жайворонків нової весни нашого народного відродження», підкреслив, що саме в ліриці поет «являється вповні паном своєї сили, розсипав велике багатство життєвих спостережень, осяяних тихим блиском щирого, глибоко людського і народолюбного чуття». Послухайте вірш «То наші любі, високі Карпати».

2-й читець.

Знаєш ті гори, мій друже милий,
 Що ранком миленьким,
 Вечором тихеньким
 Сонце їх украшає,
 Сердешно їх любить,
 До себе голубить,
 Як мати, все про них дбає?
 Я тобі скажу, не треба питати:
 То наші любі, високі Карпати!

Знаєш ті гори, мій друже милий,
 Де в небо ясне,
 Синє і красне,
 Смереки, сосни зазирають?
 Білими скалами
 Темними лісами
 Орли, соколи літають?
 Я тобі скажу, не треба питати:
 То наші любі, високі Карпати!

Знаєш ті гори, мій друже милий,
 Де в зеленім гаю,
 Якби при Дунаю,
 Птахи, соловії співають,
 А в воді бистренькій;
 Ясній, студененькій
 Рибки, пструги ся грають?
 Я тобі скажу, не треба питати:
 То наші любі, високі Карпати!

Знаєш ті гори, мій друже милий,
 Де чорні хмари,
 Якби татари,
 Людям страх насилають?
 Буря і грім,
 Як смертний дзвін,
 Страшно і тоскно загравають?
 Я тобі скажу, не треба питати:
 То наші любі, високі Карпати!

Знаєш ті гори, мій друже милий,
 Де з топірцями
 Під ялицями
 Гайдамаки танці водили?
 Червінці красні,
 Таляри ясні
 Межи собою ділили?
 Я тобі скажу, не треба питати:
 То наші любі, високі Карпати!

Знаєш, мій друже, де утікати,
 Як лихо тисне,
 Меч врага блисне,
 Як вся надія минеся?
 В горах — там воля,
 Там твоя доля,
 Щастя твоє повернеся!
 Утікай, брате, у гори Карпати!
 Там лише можеш щастя зазнати!

ВЕДУЧА. Глибоким ліричним почуттям пройняті вірші С. Воробкевича, з рядків яких постає поетичний образ Буковини - краю, де він народився і провів усе життя: «Рідний край», «То моя Буковина», «Там би я співав», «Буковино дорога!», «Мій краю милий, дорогий».

1-й читець.

Буковино дорога,
 Моя щира, рідна ненько!
 Лиш для тебе я жию,
 Лиш для тебе б'є серденько!
 Все на світі ти мені:
 Батько, матір і родина!
 На сім світі божий рай,
 Де край милий, Буковина.

В Буковині вперше чув
 Чар солодкий руської мови.
 Тут у серці ся зажег
 Жар прещирої любові
 До народу, вітчизни...
 Процвітай, рідимий краю,
 Лиш просвітов, поступом,
 Як та цвітка серед маю!

Там, де синій Прут тече,
 Я на Кобзі грав лугами,
 Думи я співав старі,
 Умивався я сльозами.
 Там спочити я би рад
 Від роботи, горя, труду...
 І в могилі я тебе,
 Буковино, не забуду...

ВЕДУЧА. Народився Сидір Іванович Воробкевич 5 травня 1836 р. в Чернівцях у родині викладача філософії міського ліцею та духовної семінарії. Коли майбутньому письменникові було 3 роки, померла його мати, а на 10-му році він втратив батька, Вихованням сиріт займалися дід Михайло, священник, та баба Параска. У Сидора був ще брат Григорій, відомий в літературі під псевдонімом Наум Шрам, та сестра Аполонія. У школах Чернівців у ті роки української мови зовсім не вчили. Від діда Сидір навчився читати і писати рідною мовою. Поет з великим почуттям говорить про свою любов до рідного слова і пісні.

2-й читець.

Мово рідна, слово рідне,
 Хто вас забуває,
 Той у грудях не серденько
 Тільки камінь має.
 Як ту мову мож забути?
 Котрою учила

Нас всіх ненька говорити,
Ненька наша мила?

Як ту мову мож забути,-
Таж звуками тими
Ми до бога мольби слали
Ще дітьми малими;
У тій мові ми співали,
В ній казки казали,
У тій мові нам минувшість
Нашу відкривали.

Мово рідна, слово рідне,
Хто ся вас стидає,
Хто горнеться до чужого,
Того бог карає;
Свої його цураються,
В хату не пускають,
А чужії, як заразу,
Чуму, обминають.

Ой тому плекайте, діти,
Рідну руську мову,
Вчіться складно говорити
Своїм рідним словом! —
Мово рідна, слово рідне,
Хто вас забуває,
Той у грудях не серденько,
Але камінь має!

ВЕДУЧА. В поезіях «Молодосте, відрадосте...», «Літа, літа молодії», «Мов загуло, проминуло» Воробкевич змальовує особисті переживання ліричного героя, проявляє себе як талановитий майстер пейзажу у віршах «Вечір над степом», «Вечір над Прутом», «Ліс дрімає».

1-й читець.

Над Прутом у лузі хатчина стоїть,
Живе там дівчина хороша, як цвіт:
В їй очі — зірниці, що світять вночі;
Побачиш їх, хлопче, — вмирай і мовчи!

Над Прутом у лузі не місяць зійшов,
То хлопець до кралі-дівчини прийшов.
Солодка розмова із уст їх плине, -
Тихенько дрімучий Прут далі тече.

Над Прутом у лузі барвінок вже рвуть,
 До шлюбу зелені віночки плетуть;
 В хатчині заграли і скрипка, і бас,
 А гості співають: — Веселість у нас.

ВЕДУЧА. Поезії «Над Прутом», яку ви щойно прослухали, та «Заграй» стали, до речі, популярними піснями. Але, крім лірики, С. Воробкевич написав багато епічних та лірико-епічних творів. В історичних поемах «Нечай», «Богдан Хмельницький», «Тиміш Хмельницький», «Іван Підкова» він відобразив жорстоку боротьбу українського народу за своє визволення з-під гніту польської шляхти, а в поемах «Сагайдачний», «Мурашка», «Черниця» показав, як наші предки боронили свою волю від турецьких і татарських напасників. У своїх мріях поет бачив рідний народ вільним, возз'єднаним і признавався, що з однаковою любов'ю «співає за гуцули і козаки, за Дніпр і Черемош». Мотив єдності українського народу звучить у віршах «У степу», «Кожий хвалить свій край рідний». У вірші «На красній Буковині» він заявляє:

2-й читець.

На красній Україні,
 На березі Дніпра
 Спочив би я навіки,
 Бо там земля свята.

ВЕДУЧА. С. Воробкевич - митець, у творчості якого звучать інтернаціональні мотиви. В історичній повісті «Месьч чорногорця» автор відтворив героїчну боротьбу чорногорців проти турецьких завойовників у другій половині XVIII ст.

Народ — позитивний герой повісті - представлений рибалкою Петром Радоничем, його синами Марком та Івом. Бойовий дух і відвагу в серцях чорногорців підтримує старий гусяр Станко. Щирістю і любов'ю до рідної землі він нагадує наших кобзарів. Чорногорським патріотам протиставлений зрадник Радо Янкович, який запродався турецьким гнобителям і допомагає їм грабувати батьківщину.

Серед епічних творів окремо слід відзначити «Скаменілу багачку», написану на основі народної легенди.

1-й читець.

У нашій Буковині,
 Де Черемош тече,
 Де сосна і смерека
 Під хмари аж росте, —
 Там видно при убоці
 Високою скалу,

З руками і ногами,
 Подібну на жону.
 Про камінь той говорять
 Столітні гуцули,
 Що там раз проживала
 Багачка свої дні:

2-й читець.

Триста коров аж мала.
 А коней без ліку,
 Овець у полонині
 Три тисяч в дійнику.
 Лежали в бербеницях
 Червінці без числа,
 У парчі, адамашки
 Вбиралася вдова.

.....
 Жона та всього мала,
 Не мала лиш одно,
 Без чого всі маєтки,
 Все золото-добро —
 Мамона та полова,
 Туман, осінній прах, -
 Одного лиш не мала
 Серденька у грудях.

1-й читець.

Убогі відходили
 Від неї, як прийшли,
 Не було в її серці
 Ні жалю, ні любові,

2-й читець,

І так одного разу
 Зісохла, що аж страх,
 Прийшла вдова до неї
 З дитятком на руках.
 Ослабла і нещасна
 Валилася із ніг,
 Лице бліде-блідеє,
 Мов полотно, мов сніг...

1-й читець.

«Ах, дай про милість божу
 Хоч кусничок малий,
 Бо душу голод точить,
 Мов лютий, грізний змії...»

2-й читець.

«Отсе вам дар, старцюги,
Гризіте хліб отсей!» -
І кинула їм камінь, -
«І геть мені з очей!»

1-й читець.

«Щоб каменем ти стала!» —
Шепнула і пішла
Нещасна вдова бідна
Ї дитинонька мала...
Пішла вдова нещасна
З дитятком на руках,
Купаючись в гарячих,
Гірких, дрібних сльозах...

2-й читець.

І от отець небесний
Вже довше не стерпів,
Післав на ту багачку
Страшний свій правий гнів:
Вона скалою стала,
Донині ще стоїть,
Хотя й, як кажуть люди,
Минуло двісті літ.

1-й читець.

У нашій Буковині,
Де Черемош-ріка,
Стремить аж попід хмари
Високая скала.
Як з міста повертають
Додому гуцули,
Її обходять з жахом
І шепчуть молитви.

ВЕДУЧА. З молодих років Воробкевич захоплювався як поезією, народною творчістю, так і музикою, живописом. У його рукописах часто зустрічаємо малюнки, ескізи олівцем і тушшю або й пейзажі, портрети, карикатури. Ще учнем гімназії Воробкевич ходив під час літніх канікул від села до села, вслухався в народні пісні, збирав і записував українські, молдавські та румунські мелодії. Тепер відомо понад 400 творів Воробкевича для хору, близько 250 з них написані автором на власні вірші, які він, звичайно, підписував псевдонімом «Данило Млака». Він є також автором

понад 40 романсів та пісень для голосу в супроводі фортепіано або гітари, 20-ти вокальних ансамблів, дуетів і квартетів. У 1990 році заслужений Буковинський ансамбль пісні і танцю записав платівку «Хорові твори Воробкевича», це поки що єдиний колектив, який популяризує творчість нашого видатного земляка.

*(Звучить пісня у виконанні Державного заслуженого
Буковинського ансамблю пісні і танцю «Родимий краю»)*

ВЕДУЧА. Невичерпним джерелом творчого натхнення для буковинського митця був «Кобзар» Т. Шевченка. Сидір Воробкевич одним з перших серед західноукраїнських композиторів узявся дати пісенні крила поезіям Тараса Шевченка. На слова великого поета він створив 12 чоловічих хорів. Багато з них, особливо «Минають дні» та «Огні горять», часто звучали на Шевченківських вечорах.

(У виконанні Буковинського ансамблю звучить пісня «Думи мої»).

ПІСЕННИЙ САД БУКОВИНСЬКОГО ЖАЙВОРА

*Мій краю милий, дорогий!
Ти, люба Буковино,
Ти мого серця і душі
І раю, і родино!
Для тебе в світі я живу,
Тобі все посвящаю
І ті мої дрібні пісні
Тобі лише співаю.*

І.Воробкевич

У цій короткій строфі С.Воробкевич виклав всю свою глибинну сутність буття; адже був народжений на Буковині і для Буковини. Прийшов у наш чудовий край світочем і своєю творчістю заявив про нього аж ген-ген за обрії.

На початку 60-х років XIX століття в ті важкі часи іноземного засилля - Сидір Воробкевич просто "влетів" в українську культуру і проспівав поранкову пісню духовного пробудження буковинських українців. Разом із своїм сучасником - побратимом Ю.Федьковичем - піднімали свій гучний поетичний голос на захист знедолених, були основоположниками української літератури на Буковині. Осип Маковей писав: "Справді він може, й не соловей між поетами, може дійсно лише жайворонок, але й жайворонкова пісня дуже люба - та ще по такій тяжкій зимі, по такій безпросвітній темноті, в якій жила Буковина до часів Воробкевича та Федьковича. Багато було у

Воробкевича і таланту, і свідомості, і енергії, і доброї волі, і любові до свого народу - він служив йому щиро цілих 40 років".

Існує загальновідома думка про те, що талант поодиноким не буває; він обов'язково багатогранний. І як не дивно, неординарна творча особистість Сидора Івановича тісно поєднала в собі як письменницьку, прозаїчну, драматургічну, так і фольклорно-етнографічну, композиторсько-диригентську діяльності. Немаловідомий він і як педагог-видавець, священник, громадський діяч.

Яскравою хвилею в творчості Воробкевича пронеслася музична діяльність. Його музика доступна кожному, оскільки ґрунтується на фольклорному мелосі. Українська народна пісня була життєдайним джерелом живучості за найнесприятливіших обставин. Вона завжди була берегинею свого народу, надійно відстоювала недоторканість визначальної ознаки його національної самобутності - МОВИ. Саме народна пісня була головним засобом передачі від покоління до покоління всіх нюансів рідного слова, менталітету народу, норм етичної та естетичної моральності, волелюбності та людяності, гнівного протесту проти поневолювачів і гнобителів. Чи не найкраще висловився про призначення пісні в житті українського народу один з поважних авторитетів європейського музичного світу, чеський вчений і музиколог Зденек Неєдлий (1878-1962): "З усіх проявів народного духу найбільш впливає на свідомість народного духу його пісня..."

Пісню народну композитор називав "талісманом", що відкриває таємниці минулого, і закликав уважно вивчати її, бо це історія народу. Через те його пісні, такі як "Над Прутом у лузі", "Заграй ми, цигане старий", "На чужині погибаю", швидко набули популярності - народ сприйняв їх за свої. А на деякі його поетичні тексти складав свою музику. Прикладом є пісня "Буковина моя мила". Тогочасна преса відзначала: "Вони гомоніли скрізь по наших краї завдяки гарній музиці автора - і під бідною селянською хатою, і серед міської інтелігенції".

Любов до української пісні, інтерес до народних казок, легенд, історичних переказів з минулого України, прищепила Воробкевичу його бабуся, яка знала їх силу-силенну.

З 1847 року навчається в Чернівецькій гімназії. Під час літніх канікул мандрує по селах, слухає та записує українські, румунські й молдавські народні мелодії. Сам починає писати вірші, укладає музику до них. А закінчивши гімназію, за домашньою традицією вступає до Чернівецької духовної семінарії. Під час навчання продовжує жваво цікавитись фольклором, музикою, літературою.

У 1861 році С.Воробкевич закінчує духовну семінарію і біля семи років працює у віддалених буковинських підгірських селах Давидівці (тепер Давидени Сторожинецького району) і Руська Молдовиця (тепер - територія Румунії) священником, де з великим інтересом і любов'ю збирає і записує музичний фольклор, вивчає побут, народні традиції, звичаї, глибше пізнає життя буковинців. Ось які фольклорні дослідження подаються у книзі

"Вибрані твори" С.Воробкевича (К., видав. художньої літератури "Дніпро", 1987) у статті "Музика українців Буковини": "Пісня і музика - в крові українців; їх він має як для радощів, так і для горя, як для праці, так і для відпочинку. Мелодії їх доступні, можуть легко супроводжуватися музичними інструментами. Їх ритм - то повільний, то швидкий, повний безтурботної життєрадісності.

Велику групу українських народних пісень становлять танцювальні пісні гуцулів, тирольців австрійського сходу і жартівливі співанки. Суто гуцульським танцем є коломийка, мелодія якої стрімка, танцювального характеру, що визначається розміром 2/4 такту; музичний період має звичайно від 8 до 16 тактів і в мелодійному відношенні є дуже своєрідним. Про коломийку, яку називають також "гуцулкою", розповідає Гакке у своїх нотатках про подорож Північними Карпатами (Нюрнберг, 1794). Він пише: "Найхарактернішим у цьому танці є те, що танцюрист присідає майже до землі, крутисся із танцюристкою, рвучко підскакуючи; що танцюрист свій топірець, який тримає за кінець держака, кидає на сажень вгору, а відтак його підхоплює". І з цим танцем органічно пов'язана і відповідна пісня, яка складається, звичайно, із 4-8 рядків. Пісень такого роду нараховують тисячі.

До національних танців належить також парубоцький півкруговий танець - **аркан** і **гайдук** (волоського та сербського походження); **козачок**, який танцюють парами; "**волоська**" (волоський круговий танець) та ін.

Танець українців з-над Прута і Дністра не такий темпераментний, як мешканців Карпат. Йому бракує легкої рухливості й запалу, життєрадісності та безтурботності.

Виконавцями танцювальної музики були досі виключно цигани. З якогось часу з'являються також музиканти-українці. Вони користуються тими самими інструментами, що й музиканти-румуни, за винятком **кобзи** та **наїра** (най - духовий дерев'яний музичний інструмент). У народі дуже поширена **дримба** (губний щипковий музичний інструмент); сільські парубки вміють натхненно грати на **листочку верби** або **черешні**, вміло приладнавши його між губами. Волинка і бубон використовуються ними рідко.

Досить поширено побутує **лірва** (ліра - музичний інструмент сліпих жебраків, так званих **лірваків** (**лірників**)). Він має у продовговатій мембранній коробці дві струни, до яких торкається коліщатко, що крутиться ручкою. Грубша струна дає основне звучання, тонша - навпаки створює за допомогою примітивної клавіатури необхідні різні звуки мелодії. Пісні цих сліпих народних бардів є переважно речитативними декламаціями, текст яких, як і народних сказань, легенд, сягає глибокої давнини, навіть часів язичества. На роздоріжжях, місцях прощ, на ярмарках і церковних урочистих святах чути цей монотонний жалібний спів.

Важливе місце серед народних пісень українців належить **думі** та **думці**. Дума - це епічна чоловіча пісня, спрямованість та інтонація якої дуже нагадують шотландську народну баладу. Мелодійна експресія цих дум і думок є відлунням пережитого горя, болючим відгомонам перенесеного

лиха, приниження. Сюди належать любовні, а також вдовині та сирітські голосіння.

Крім цих пісень і танців мають українці з Буковини свої обрядові пісні: **колядки** (різдвяні пісні), **щедрівки** (йорданські пісні), **пісні на Маланку** (пісня для вечора перед Новим роком), **гаївки** (великодні і весняні пісні), **русалки** (зеленосвяткові пісні), є ще **колискові, хрестинні, весільні, жнивні, прядильницькі** та ін.

Суспільні, застольні, обрядові та інші пісні виконують українці часто в кілька голосів. Доводиться дивуватися, як вони інтуїтивно знаходять правильну мелодію. Ось приклад такої хорової багатоголосної народної пісні, яку співають по всьому краю, а також у Галичині: "Бодай ся когут знудив..." (лемківська народна пісня).

Воробкевичу належать одні із перших записів **пісень-хронік** про легендарного народного месника Буковини середини минулого століття Лук'яна Кобилицю. В 1865 році ним була написана наукова розвідка "Наша народна пісня". Зібраний у ній фольклорний матеріал автор розділив на п'ять груп: 1) думи історичні; 2) думи сирітські, плачі та рекрутські; 3) любовні пісні; 4) обрядові та господарські пісні; 5) пісні до танцю і хороводні. Це дослідження стало помітним внеском у загальний розвиток української фольклористики.

Не всім відомий факт, що на західній Україні, порівняно з центральною, народні пісні також поширювали серед українського і молдавського населення мандрівні музики і співаки. Тут їх було трохи більше в порівнянні з центральними районами України (там зустрічались переважно сліпі співці з поводириями по двоє). Вони нерідко ходили цілими групами (до п'яти чоловік) під проводом так званого *лаутаря*, або *кобзаря*. Буваючи на весіллях, ярмарках, мандруючи з двору у двір, ці музики співали народних пісень; часом вони самі були їхніми творцями. Про одного з таких лаутарів - діда Миколу - тепло згадує Сидір Воробкевич, який не раз слухав його гру: "Моя душа і сьогодні, мов та ластівка, злітає під небеса, моє серце і сьогодні молодіє та забуває все горе і смуток, коли пригадую собі, як то старий мошул (з мол. - дід) Николай, бувало, грав гуцулки-коломийки. Дрібненькими звуками виводить він перед тобою цілу Верховину, тобі привиджувались високі зелені Карпати, ватажок Довбуш зі своїми товаришами, бистрий Черемош, легіні... дераби і керманичі, і дика забава на майдані, в котрій гострі топірці, мов птахи, літали над головами".

Цікаво те, що цей дід Микола був скрипалем-віртуозом, хоч і називався кобзарем.

Той факт, що Воробкевич з великою любов'ю і повагою ставився до народної пісні свідчать слова в одному з листів від 1865 року до свого друга Д.Танячкевича. Він писав: "Я збирав і записував народні думи-пісні через близько 15 років, не знав я ні мук, ні трудів, лазив у низьку хату, під бідну солом'яну стріху, частував сліпого лірвака і, що чув, в музику складав".

Воробкевич як композитор вважав, що саме народні мелодії є основним джерелом національної музичної культури. І як наслідок - орієнтація на народний мелос сприяла успіхові його музичних творів.

Пропонуємо примірну тематику рекомендованого репертуару для вокально-хорових колективів області у підготовці V обласного конкурсу аматорських хорових колективів ім. С.Воробкевича та нотні додатки деяких творів композитора, які можуть використати у своєму репертуарі фольклорні аматорські колективи:

Хорові твори С.Воробкевича

Для мішаного хору

„Задзвенімо разом, браття"
 „Чом красна Буковина"
 „Гори Карпати"
 „Веснянка"
 „У лісі"
 „Зозуля"
 „Вечір"
 „Тече вода"
 „Катеринко моя"

Для чоловічого хору

„Годі, браття, сумувати"
 „Буковино дорога"
 „Що старий Прут каже"
 „Руська веснянка"
 „Утоптала стежечку"
 „Ой, по горі роман цвіте"
 „Дика рожа"
 „Над Черемошем"
 „Ти моя Буковина, мій милий синій Прут"
 „Як мож тебе забути"
 „Думка"
 „Іван з Путилова" („Якби м була я зозулев")
 „Козацька піснь"
 „Від Марії як прощався"
 „Ой, Василю, Васильчику"

Духовна музика

„Святий Боже"
 „Херувимська"
 „Милість миру"
 „Свят"

„Отче наш“

Дитячі пісні

„Наша Буковина“

„Величайте Бога“

„Бог все знає“

„Молитва до Святого Отця Николая“

„Вставайте, діти“

„Весна“

„Заспівай ми, соловію“

„Ранок“

„Прогулка“

„Ластівка і діти“

„Рибна хатка“

„Ти висока, Чорногоро“

„На дарабі“

„Великая“

„Коби я мав хатку“

„Осіння пісня“

„Пісня вояцка“

„Стрілець“

„Веснянка“

„Христос Воскрес“

Нотні додатки

Заграй ми, зграє старий
(Сл. та муз. Т. Воробкевича)

За-грай ми ци-га-не ста-рий, а-ко-ї я га-да-ю;
ви-на ти дам і гро-шей дам і во-го-го ци-о-лиш маю.
ви//ма-ю

2. Заграй старий ти пісню ту,
що то кашов співала
Старай немька, як мене } 2р.
в котисі котисава.

3. Гуровадь мене ти звуком тилм
В садок, де я грава,
Задай і дудів всіх моїх, } 2р.
що димн я пиллава

4. Заграй старий, акаї помердть
Дві слези по дименку,
Мо легше стане на думь } 2р.
Ч легше на серденку

Троаірно *Веснянка*

C. *mf* Ку-ку! Ку-ку! Зу-ти в ліс-ку.

A. *mf* Ку-ку! Ку-ку! Зу-ти в ліс-ку. Хаон-ці, сні-
2. Ходім, сні-

Вай-мо, втш-но ві. тай-мо бо-ту,

mf

1. Бо-ту вее-ну. 2. Ку-ку! Ку-ку!
Зути усе. (2)
3. Щеж-лази Там нісогом
Бором, потогком
Тонсе буде!

3. Ку-ку! Ку-ку! Тетирко мала, (2)
Що ти співала, правду є казала,
Щезла зима!

Буковино моя мила

Сторичано:з

Бу-ко-ви-но мо-я ми-ла, мій со-лодкий кра-ю,
як за те-бе, Бу-ко-ви-но, нишком по-га-да-ю.

2. То залмару на румки,
На румкій сторичані,
Бо румк вієму і величю, | Двічі
Як роса на сонці.
3. Буковино моя мила,
Моя рідна мати,
Я Буковині мило шити, | Двічі
Мило ти і вшрати.
4. Тей, нема то нігде в світі,
Як на Буковині,
Там садок зеленийкий | Двічі
Три котні хатні.
5. Чує ти є ашані голос,
Ашані-привуває,
Що в зелений Буковині | Двічі
Соловії співає.

Слова С. Воробкевича
муз. - народний
варіант

РІДНА МОВА

Аранжування А. Кушніренка

Moderato

Мо_ во рід_ на, сло_ во рід_ не, хто вас за_ бу_

_ ва_ є, той у гру_ дях не сердень_ ко_

тіль_ ко ка_ мін_ь ма_ є. Як_ ту мо_ ву мож за_ бу_ ти,

кот_ ро_ ю у_ чи_ ла нас всіх нень_ ка го_ во_ ри_ ти,

кот_ ро_ ю у_ чи_ ла

1. 2 3

нень_ ка на_ ша ми_ ла. тіль_ ко ка_ мін_ь ма_ є.

rall. rall.

Мова рідна, слово рідне,
Хто вас забуває,
Той у грудях не серасньо —
Тільки камінь має.
Як ту мову мож забути,
Котрою учила
Нас всіх ненька говорити,
Ненька наша мила.

У тій мові ми співали,
В ній казки казали,
У тій мові нам минувшість
Нашу відкривали.

Отому плекайте, діти,
Рідненьку мову,
І учіться говорити
Своїм рідним словом!

Як ту мову мож забути?
Таж звуками тими
Ми до Бога мольби слали
Ще дітьми малими.
Мова рідна, слово рідне,
Хто вас забуває,
Той у грудях не серденько —
Тільки камінь має.

НАД ПРУТОМ У ЛУЗІ

Adagio

Т. *p* *pp*

1. Над Пру- том у лу- зі хат- чи на сто- їть. Жи-
 Пру- том у лу- зі не мі- сяць зій- шов — то
 Пру- том у лу- зі бар- ві- нок вже рвуть, до

Б. *p* *pp*

mf

- ве там дів- чи - на хо- ро- ша, як цвіт. В ней
 хло- пець до крас- ной дів- чи- ни прий- шов. Со-
 шлю- бу зе- ле- ні ві- ноч- ки пле- туть. В ха-
mf

ten.

о - чи - зір - ни - ці, що сві - тять вно - чи, як
 - лод - ка роз - мо - ва із уст їх пли - ве, ти
 - ти - ні за - гра - ли і скрип - ка, і бас, а

ten.

p *espress.*

ба - чиш їх, хлоп - че, ми - най - ся і мри! Як ба - чиш їх.
 - хень - ко дрі - му - чий Прут да - лі те - че. Ти - хень - ко дрі -
 гос - ті спі - ва - ють - ве - се - лість у нас. А гос - ті спі -

p *espress.*

1. 2 3

pp *f*

хлоп - че, ми - най - ся і мри! 2. Над
 - му - чий Прут да - лі те - че. 3. Над
 - ва - ють - ве - се - лість у нас.

pp *f*

ЛІТЕРАТУРНА ВІКТОРИНА

1. Кому належать слова:

Світи, батьку, світи світло,
 Бо я вже не вспію!
 Світи правду, світи віру,
 любов і надію
 По тій нашій Буковині -
 Най люди побачать!

(Ю. Федькович «До Данила Млаки»).

2. Як називали люди Воробкевича, оцінюючи його музичну творчість?
(Буковинським жайворонком).

3. Коли і де народився С. І. Воробкевич?
(5 травня 1836 року в м. Чернівцях).

4. Де Воробкевич провів молоді свої роки і чому?
(У місті Кіцмані. Коли йому було три роки, померла його мати, на десятому році втратив батька. Виховувався у діда Михайла).

5. Які знаєте прозові твори Воробкевича?
(«Турецькі бранці», «Циганка», «Сміховинки про Безглуздів»).

6. Поетичні твори Воробкевича?
(З поетичної спадщини Сидора Воробкевича надруковано понад три сотні віршів, які можна поділити на епічні та ліричні поезії. З епічних творів певну цінність становлять балади й вішовані оповідання («Скам'яніла багачка», «Соловей-чародій», «Черемош-ріка», «Гуцульська доля», «Гуцул-сиротина»). Ліричні вірші («При потоці явір», «Обжинки», «То наші любі, високі Карпати»).

7. Що знаєте про Воробкевича-драматурга?
(Оригінальних музично-драматичних творів у Воробкевича 26. Найкращі - «Гнат Приблуда» (1875), «Убога Марта» (1878), «Василько Ростиславич» (1882), «Пан мандатор» (1882), «Новий двірник» (1883) та ін. «Гната Приблуду» Чернівецький український музично-драматичний театр ім. О. Кобилянської ввів до свого репертуару).

8. Чи писав Воробкевич комедійні твори?
(У Воробкевича є кілька оперет на комедійні сюжети - «Янош Іштенгази», «Каспар Румпельмаєр», «Золотий Мопс»).

9. Якими літературними псевдонімами підписувався С. Воробкевич?
(Воробкевич найчастіше підписувався під своїми літературними творами псевдонімом «Данило Млака». Проте підписувався також псевдонімами «Данило Маковіччук», «Морозенко», «Сирота з Буковини», «Семен Хрін», «С. Волох», «Іван Іванів з Кіцманя» і т. п.).

10. Хто підписувався псевдонімом «Наум Шрам»?

(Псевдонімом «Наум Шрам» підписувався брат Сидора, поет Григорій Воробкевич (1838 — 1884).

11. Що знаєте про композиторську діяльність Воробкевича?

(С. Воробкевич - автор понад 250 мелодій на власні тексти, більше 20 — на слова Т. Г. Шевченка. Писав на слова Ю. Федьковича, І. Франка, М. Шашкевича, М. Емінеску, Й. В. Гете та ін.).

12. Назвіть пісні Воробкевича, які стали народними.

(«Веснянка», «Ку-ку, ку-ку чути в ліску», «Над Прутом, у лузі хатина стоїть», «Вечір», «Сонце ся сховало за високі гори», «Заграй ми, цигане старий» та ін).

13. Які знаєте хорові твори Воробкевича?

(Мішані хори: «Гори Карпати» (1889), «Пісня-гімн до 100-річчя Кобзаря» (1890), «На чужині загибаю» (1891), «Сила руської пісні» (1891), «Сирота-дівчина» (1801) та ін.; чоловічі хори: «Збудилась Русь» (1867). «На красній Україні» (1870), «Цар-ріка наш Дніпро» (1875). «Задзвенімо разом, браття» (1878) та ін.)

14. Воробкевич і російська музика.

(Воробкевич любив російську музику, досліджував творчість М. І. Глінки, надрукував у журналі «Родимый листок» статтю про великого російського композитора, захоплювався ліричними піснями О. Е. Варламова і цим знайомив громадськість Галичини і Буковини з музикою великого російського народу).

15. Коли і ким була видана перша збірка поезії С. Воробкевича.

(В 1901 році зібрана І. Франком — "Над Прутом").

16. Коли і хто видав твори С. Воробкевича?

(В 1909 — 1921 рр. Осип Маковей «Твори Ісидора Воробкевича» в 3-х томах).

17. Коли і під якою назвою з'явилися друком перші поезії С. Воробкевича?

(1863 р. цикл з восьми віршів «Думки з Буковини»).

ОСНОВНІ ДАТИ ЖИТТЯ І ДІЯЛЬНОСТІ СИДОРА ВОРОБКЕВИЧА

1861-1867 рр. Працює в селах Давидени (тепер Давидівка Сторожинецького району) та в Руська Молдавиця (Південна Буковина).

1862 р. У селі Старі Мамаївці (тепер Новосілка Кіцманського району) знайомиться з прогресивним діячем того часу Юліаном Никоровичем.

1866 р. При підтримці Юліана Никоровича публікує вперше у річнику «Галичанин» 7 віршів під загальною назвою «Думки з Буковини».

- 1867- 1868 рр.** Працює вчителем хорового співу в Чернівцях.
- 1868- 1869 рр.** Навчається у Віденській консерваторії.
- 1872 р.** П'єси Воробкевича вперше з'являються на сцені Львівського театру.
- 1874 р.** Їде до Києва на історико-археологічний з'їзд. Знайомиться і здружується з професором Московської консерваторії Д.В. Розумовським.
- 1875 р.** Стає професором музики в Чернівецькому університеті.
- 1875 р.** Пише одну з кращих своїх п'єс «Гнат Приблуда».
- 1876 р.** Знайомиться листовно з Юрієм Федьковичем.
- 1877 р.** Видає альманах «Руська хата».
- 1878 р.** Пише п'єсу «Убога Марта».
- 1879 р.** Друкує в журналі "Родимый листок" нарис про російського композитора Михайла Глінку.
- 1884 р.** Помирає брат Сидора Воробкевича поет Григорій Воробкевич (Наум Шрам).
- 1886 р.** 16 березня Іван Франко пише Воробкевичу листа, в якому називає його «чільною окрасою» серед літераторів західно-українських земель.
- 1887 р.** 29 травня громадськість Буковини відзначила 25-річчя літературної та композиторської діяльності Сидора Воробкевича.
- 1901 р.** Залишає роботу в університеті і переходить на пенсію.
- 1901 р.** У Львові виходить збірка поезій Сидора Воробкевича «Над Пругом» з передмовою І. Я. Франка.
- 1903 р.** 19 вересня помер в Чернівцях.

Щорічну літературно-мистецьку премію найвищої в краї виконавчої влади - Чернівецької обласної державної адміністрації засновано в 1993 р.

Вручається вона в урочистій обстановці головою адміністрації 3 листопада, в чергову річницю Буковинського віча, яке в 1918 році одностайно висловилося за прилучення Північної Буковини до всієї України.

СПИСОК ЛАУРЕАТІВ ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ПРЕМІЇ ІМ. С.ВОРОБКЕВИЧА

1993

Михайло Івасюк
Анатолій Литвинчук
Андрій Кушніренко

1994

Орест Криворучко
Ілля Міський
Марк Очосальський
Авксентій Яківчук

1995

Георгій Гарас
Анатолій Добрянський
Ксенія Колотило
Іван Матвієвич
Василь Михайлюк
Микола Новицький

1996

Одарка Киселиця
Віктор Костриж
Святослав Мельничук
Едуард Цісельський

1997

Володимир Вознюк
Василь Городенський
Ярослав Заяць

1998

Йосип Ельгісер
Богдан Мельничук
Василь Пиндик
Галина Тарасюк
Василь Шевчук

1999

Віталій Колодій
Андрій Піддубний
Ярема Полатайко
Ярослав Солтис

2000

Богдан Братко
Микола Бучко
Володимир Гамаль
Георгій Гіна
Володимир Михайловський
Дует "Писанка"
Василь Фольварочний

2001

Діна Анепська
Іван Балан
Остап Савчук
Василь Місевич
Микола Щербань
Микола Юрійчук

2002

Василь Галичанський
Тетяна Дугаєва
Мірча Лютик
Віктор Макогон
Олег Мосійчук
Олекса Романець

2003

Володимир Краснов
Мирослав Лазарук
Олег Сенчик
Петро Серотюк
Кузьма Смаль
Катерина Чумакова

2004

Іван Дерда
Марія Довгань
Віра Китайгородська
Андрій Плішка
Петро Яковенко

2005

Фелікс Мішин
 Лариса Попенко
 Георгій Руснак
 Корнелій Сайнчук
 Тамара Севернюк
 Тадей Сулятицький

ЛІТЕРАТУРА:**Основні видання творів**

- Воробкевич С. Твори.- Ужгород: Карпати, 1986.- 562 с.
 Воробкевич С. Вибрані твори.- К: Дніпро, 1987.- 358 с.
 Воробкевич С. Вибрані поезії. - К., Рад. письменник, 1964.- 155 с.
 Воробкевич С. Вісім чи дев'ять? : Сміховинки про безглуздів / Вступ. ст. О.Доценко .- Ужгород: Карпати, 1971.- 54 с.: іл.
 Воробкевич С. Хорові твори без супроводу / За ред. упоряд. та комент. А.М.Кушніренка.- К.: Муз. Україна, 1996.- 145 с.

- Кушніренко А. Хорові твори без супроводу С. Воробкевича. -Чернівці: Прут, 2003. - Випуск II.
 Над Прутом у лузі: Пісні на слова С.Воробкевича / Упоряд. К.Смаль. - Чернівці, 2001.

Поезія

- Воробкевич С. На чужбині; Родная речь: [Стихи] // Антологія української поезії: В 2 т. - М., 1985. - Т. I. - С. 224-225
 Воробкевич С. То наші любі, високі Карпати; Рідний край; На чужині; Рідна мова: [Вірші] // Антологія української літератури: В 4 т. - К, 1957.
 Воробкевич С. Рідна мова; То наші любі, високі Карпати; Осінь; Веснянка; Старий вівчар; Пісня Гната; Колискова: [Вірші] // Антологія української літератури для дітей. - К., 1967. -Т. I. - С. 107-111
 Воробкевич С. Моє бажання; Збудилась Русь; Скам'яніла багачка; Скам'янілий багач; То моя Буковина; Де серце моє; «Журавлики ключолеті; Рідна мова; Заповіт: [Вірші] // Поети пошевченківської доби. - К., 1961. - С. 248-259
 Воробкевич С. Родная Буковина; Лети же ты звонко, песня: Плотогон; В Карпатах; Колыбельная: [Стихи] // Где ты, барвинок, рос, вырастал: Из укр. нар. и классической поэзии. - М., 1975.- С. 132-136
 Воробкевич С. Над Прутом, у лузі; Сонце ся сховало; Зоре моя вечірняя // Українські романси. - К., 1982. - С. 102-103

Воробкевич С. Гуцулка; Як не хочеш, дівчинонька, гуцула любити; Прийди вечір, дівчино; "Зроби мені, гуцулику, тисову барівку: [Вірші] // Чари кохання. - К., 1985. - С. 106-108

Воробкевич С.: [Вірші] // Богайчук М.А., Дуб Р.Й. Письменники Буковини: Посіб. для учнів 5-11 кл. та вчителів укр. л-ри.- Чернівці, 1998.- С. 17-18

Проза

Воробкевич С. Циганка: [Оповідання] // Антологія українського оповідання. - К. 1960. - С. 306-315

Воробкевич С. Чому Ярема Головатий став начальником безглуздівців; Як безглуздівці напували горіх; Як у містечку Безглуздові розвелися оселедці; Як безглуздівці ставили млин: [Оповідання] // Антологія української художньої літератури для дітей. - К., 1967. - Т. I. - С. 111-116

Музика

Воробкевич С. Над Прутом; Утоптала стежечку (сл. Т. Шевченка); Іван з Путилова; Якби була я зозулею; Ви дівочі сині очі; Тепер аж догадалася // Пісні та романси українських поетів. - К., 1956. - Т. 2. - С. 165-170

Воробкевич С. Сонце ся сховало // Українські народні пісні, романси. - К., 1961. - С. 342

Воробкевич С. Заграй ми, цигане старий // Українські народні романси. - К., 1961. - С. 326

Воробкевич С. Над Прутом, у лузі // Українські народні романси. - К., 1961.- С. 173

Воробкевич С. Іван з Путилова: Пісня // Буковина в піснях. - Чернівці, 1957. - С. 16—17

Воробкевич С. Над Прутом; Утоптала стежечку (сл. Т. Шевченка); І широкою долину (сл. Т. Шевченка) // Буковинська естрада. - Чернівці, 1958. - С. 188-193

Воробкевич С. Заграй ми, цигане старий: Народні варіанти пісень Сидора Воробкевича // Буковинські народні пісні.- К., 1963. - С. 592

Воробкевич С. Над Прутом, у лузі: Народні варіанти пісень Сидора Воробкевича // Буковинські народні пісні. - К., 1963. - С. 594

Воробкевич С. У горах Карпатах: Народні варіанти пісень Сидора Воробкевича // Буковинські народні пісні. - К., 1963. - С. 596

Література про життя і творчість

Воробкевич Сидір Іванович // УЛЕ.- К., 1988.- Т. 1.- С. 356-357

Воробкевич Сидір // Енциклопедія українознавства. - Перевид. в Україні. - Львів, 1993.- Т.1. - С. 317

Воробкевич Сидір Іванович // Корінний М., Шевченко В. Короткий енциклопедичний словник з культури.- К., 2003.- С. 70

* * *

Білинська М. Сидір Воробкевич.- К.: Муз. Україна, 1982.- 46 с.

* * *

Воробкевич Сидір (Ісидор) Іванович // Муха А.І. Композитори України та української діаспори: Довідник.- К., 2004.- С. 59

Воробкевич Сидір (Ісидор) // Українська література у портретах і довідках: Давня література - література XIX ст.: Довідник. - К., 2000. - С. 53-55

Юрійчук М. Сидір Воробкевич // Письменники Буковини другої половини XIX - першої половини XX століття: Хрестоматія. Ч.1. / За ред. Б.І.Мельничука, М.І.Юрійчука.- Чернівці, 2001.- С. 91-94

Сидір Воробкевич (1836-1903) - український письменник і композитор, музично-культурний діяч // Буковина. Визначні постаті (1774-1918): Біогр. довідник / Авт.-упоряд. О.М. Павлюк.- Чернівці, 2000.- С. 176-178

[Воробкевич С.] // Дуб Р. Літературно-мистецька Кіцманщина: Путівник.- Чернівці, 2003.- С. 7

Воробкевич Сидір Іванович // Перлина Буковини 2001: Щорічний телефонний довідник.- 2001.- С. 129. - (Золоті сторінки України).

Никоненко П.М., Юрійчук М.І. Сидір Воробкевич: Життя і творчість.- Чернівці: Рута, 2003.- 208 с.

Воробкевич Сидір Іванович // Співоче поле України.- К., 2004.- С. 352

Воробкевич Сидір // Демочко Д. Музична Буковина: Сторінки історії.- К., 1990. - С. 19-28

Воробкевич Сидір // Гуліка Я. Апостол Просвіти.- Чернівці, 2000.- С. 7-11

Воробкевич Сидір // Дуб Р., Богайчук М. Літературна Буковина.- Чернівці, 1997. - С. 19-22

Івасюк М. Жайворонок рідного краю // Воробкевич С. Твори.- Ужгород, 1986.- С. 5-21

Лесин В., Романець О. Сидір Воробкевич – поет // Воробкевич С. Вибрані поезії.- К., 1964.- С. 3-33.

Никоненко П., Юрійчук М. Жайворонкова пісня з Буковини // Воробкевич С. Вибрані твори.- К., 1987.- С. 5-18

Сидір Воробкевич // Глогорожечка: Кн. для читання дітям дошк. та молод. шк. віку.- Чернівці, 2003.- С. 152

Сидір Воробкевич // Гуцулятко: Літ.-худож. видання / Упоряд. В.Колодій.- Чернівці, 2004.- С. 23 : іл.

[Сидір Воробкевич] // Доманицький В. Про Буковину та життя буковинських українців.- Чернівці, 2004.- Кн.1.- 76 с.

Сидір Воробкевич у моєму житті // Труш І.С. На бистрині життя.- Чернівці, 2003.- С. 40

Сидір Воробкевич з нагоди століття народин // Сімович В. Праці у двох томах. Т.2. Літературознавство. Культура. - Чернівці, 2005. - С. 683-685

* * *

Вишпінська Я.М. Пісенний фольклор Буковини у творчості С.Воробкевича // Науковий вісник ЧДУ: зб. наук. праць. Вип. 37. Педагогіка та психологія.- Чернівці, 1998.- С. 159-161

Кушніренко А.М. Використання музичної спадщини С.Воробкевича у процесі формування майбутнього педагога // Система неперервної освіти: здобутки, пошуки, проблеми: Матер. Міжнар. наук.-практ. конференції: У 6-ти кн. (28-31 жовт. 1996 р., м.Чернівці).- Кн. 4.- Чернівці, 1996.- С. 51-54

Процюк В.М. Музично-естетичне виховання учнівської молоді на спадщині С.Воробкевича // Система неперервної освіти: здобутки, пошуки, проблеми: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції: У 6-ти кн. (28-31 жовт. 1996 р., м. Чернівці). - Кн. 2.- Чернівці, 1996.- С. 152-154

Процюк В.М. Сидір Воробкевич і сучасність // Гуманітарна освіта: фактор світової інтеграції: Матер. міжнар. наук.-практ. конф.: Ч.ІІІ. - Чернівці, 1998. - С. 181-188

Троян С.С. Сидір Воробкевич і розвиток української культури на Буковині // Українська мова на Буковині: її минуле і сучасне: Матер. ІІ Всеукр. наук. конференції. - Чернівці, 1998. - С. 45-53

Артеменко Л. Сидір Воробкевич // Чернівці. - 2000. - 27 жовт. (№ 44). - С. 12

Білек В. Воробкевич у поштівках // Чернівці.- 1996.- 17 трав. (№26).- С. 4

Гнеп М. Сидір Іванович Воробкевич: [До 100-річчя з дня смерті поета, композитора] // Час 2000.- 2003.- 22 серп.(№34).- С. 12

Гречанюк Ю. До джерел історичної повісті Сидора Воробкевича “Мість Черногорця” // Буковин. журнал.- 2003.- № 3-4.- С. 267-276

Гречанюк Ю. Історична проза Сидора Воробкевича // Буковин. журнал.- 2001.- Ч. 1-2. - С. 193-199

Гулін Я. Апостол русинської справи // Буковин. віче. - 1996. - 10 квіт.

Гусар Ю. Побратим Юрія Федьковича // Правд. поступ. - 2001. - трав. (№ 3). - С. 4

Дем’ян Г. Поетові правди і братерства: [Дружба С. Воробкевича з Ю. Федьковичем] // Рад. життя. - 1988. - 14 черв.

Козуб-Джурджу С. Старовинна церква Пророка Іллі у Топорівцях: [В якій служив поет Г. Воробкевич, а С. Воробкевич відвідував її; Новосел. р-н] // Мол. буковинець. - 2005. - 11 лют. (ч. 6). - С. 15

Мелодії жайвора: [Презентації зб. хороших творів України в Чернів. обл. філармонії] // Укр. муз. газета.- 1996.- жовт.-груд. (№4).- С. 7

Мельничук Б. Воробкевичеві луни: [До 100-річчя з дня смерті] // Буковина.- 2003.- 15 жовт.

Мінтенко М. Жайворон Буковини: [Про С.Воробкевича] // Рад. село.- 1966.- 24 трав.

Мінтенко М. Співець буковинського краю: [Про С.Воробкевича] // Рад. село.- 1983.- 1 жовт.

Никирса М. "Зачав з дрімоти будити нас молоденький Воробкевич": [До 165-річчя від дня народж. С. Воробкевича] // Буковин. віче.- 2001.- 5 трав.

Никоненко П., Юрійчук М. Жайворонок нашого відродження: До 100-річчя з дня смерті С.Воробкевича // Буковина.- 2003.- 17 верес.

Пенцакова Л. Буковина і рідна мова в поезіях Сидора Воробкевича // Дивослово.- 2003.- №7.- С. 29-31

Позакласний захід з літературного краєзнавства "Буковинський жайвір культурної весни" // Горда М.С. Літературне краєзнавство Буковини. - Чернівці, 2003. - С. 276-290

Рудейчук Я.Д. Поетичний світ Сидора Воробкевича: [Розробка уроку] // Крайова освіта.- 2002.- 19 лип. (№ 27).- С.10

Лауреати премії С. Воробкевича

Лауреати премії за 2001 р. // Буковина.- 2001.- 7 листоп. (№84). - С. 1; Чернівці. - 2001. - 9 листоп. (№45). - С. 2

Лауреати премії за 2002 р. // Свобода слова. - 2003. - 3 січ. (Ч.1). - С. 3; Час 2000.- 2003.- 3 січ. (Ч.1). - С. 3

Нові лауреати 2003 р. // Мол. буковинець.- 2003.- 30 жовт.-5 листоп. (№140).- С. 2; Буковина.- 2003.- 5 листоп.

Премія імені Сидора Воробкевича // Літ. Україна. - 2004. - 11 листоп. (№44). - С. 2; Чернівці та чернівчани. - 2004.-5 листоп.- С.2; Мол. буковинець.- 2004.- 6 листоп. (№125).- С. 2

Цьогорічні лауреати літературно-мистецької премії ім. Сидора Воробкевича // Буковин. віче.- 2005.- 9 листоп. (№84).- С. 3

Лауреати літературно-мистецької премії імені Сидора Воробкевича (1993-2000 рр.): Реком. бібліогр. покажчик.- Чернівці: Букрек, 2001.- 48 с.

Кухар Л.А. Жайворонок рідного краю: До 165-річчя від дня народження С.І.Воробкевича // Календар знаменних і пам'ятних дат 2001. II кв.- К., 2001. - Вип. 2. - С. 47-51

[Сидір Воробкевич] // Пам'ятаймо! (Знаменні та пам'ятні дати Буковини 2005 р.): Бібліогр. покажчик.- Чернівці, 2005.- С. 83-86

ЗМІСТ

У затінку Буковинського Жайворонка.....	3
Сценарій літературно-мистецького вечора, присвяченого 170-річчю від дня народження С.І. Воробкевича.....	4
Пісенний сад Буковинського Жайвора.....	12
Літературна вікторина.....	21
Основні дати життя і діяльності Сидора Воробкевича.....	23
Список лауреатів літературно-мистецької премії ім. С.Воробкевича.....	24
Література.....	26

ВІДРУКОВАНО НА ОБЛАДНАННІ

Чернівецької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. М. Івасюка
58000, м. Чернівці, вул. О. Кобилянської, 47, тел.: 52-62-05

НАКЛАД 30

2006 р.